

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Fet kommune
Postboks 100
1901 Fetsund

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2015/3069-2 M-FO
Saksbehandler: Simon Haraldsen
Direktetelefon: 22 00 36 522

Dato: 30.03.2015

Fet - kommune - Oversendelse av tilsynsrapport innenfor avløpsområdet 2015

Denne kontrollrapporten er laget på grunnlag av Fylkesmannens samtale med personell fra Fet kommune innen kommunalteknisk område den 13.3.2015, samt dokumentasjon oversendt i forkant av møtet.

Tema for tilsynet var hvordan kommunen har løst dokumentasjonskravene i utslippstillatelsen gitt av Fylkesmannen 26.6.2013 med hjemmel i forurensningsloven. Kontrollen ble gjennomført som en 3 timers samtale hvor temaene som ble gjennomgått var:

- Hovedplan vannmiljø
- Årsrapport til Fylkesmannen med utslippsregnskap
- Miljøriskovurderinger herunder klima
- Renseanlegget og overløp på avløpssystemet
- Fremmedvann på ledningsnett
- Plan for fornyelse av ledningsnett
- Påslipp av industri til det kommunale avløpssystemet
- Avvikshåndtering

Dette er hovedoppgavene med frister som fremgår av utslippstillatelsen. Konklusjonene etter denne gjennomgangen er presentert i vedlagte rapport.

Den vedlagte rapporten fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og merknader. Den gir imidlertid ikke en tilstandsvurdering når det gjelder status for kommunens miljøarbeid ellers.

Generell tilbakemelding om kommunens arbeid innen avløpsfeltet.

Fet kommune står overfor store anleggsinvesteringer i sammenheng med etableringen av Midtre Romerike avløpssekselskap IKS (MIRA). Dette skal følges opp med systematisk drift, vedlikehold, fornyelse og punktutbedringer på transportsystemet. Kommunen har styrket dette arbeidet med 2 nye ansettelser i 2014. Kommunen har et stort etterslep på opprydding innenfor avløp spredt bebyggelse hvor det i år skal opprettes en egen ingeniørstilling for dette. Vi mener at organisasjonen bemanningsmessig nå vil være bedre tilpasset de prioriterte arbeidsoppgaver som skal løses innenfor avløp fremover. Vi registrerer at kommunen har fått fornyet sitt

driftsovervåkingssystem av pumpestasjoner med overløp slik at utslippskontroll og prioriteringer av tiltak blir styrket.

Pålegg om tilbakemelding

Fylkesmannen ber om tilbakemelding på faktiske feil i rapporten innen 3 uker etter at dette brevet er mottatt. Rapporten vil være å anse som endelig dersom vi ikke mottar noen tilbakemeldinger.

Kommunen plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i rapporten. Med hjemmel i forurensningsloven § 49, pålegger Fylkesmannen Fet kommune å sende skriftlig tilbakemelding på tiltak som er eller er planlagt gjennomført. Vedtaket om skriftlig tilbakemelding kan påklages innen 3 dager etter at det er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Utarbeidelse av framdriftsplan for retting av avvik.

Kommunen pålegges samtidig å sende Fylkesmannen en *framdriftsplan innen 3 uker etter mottatt revisjonsrapport* som viser gjennomføringen i tid for de enkelte avvikstemaene og organisering av arbeidet på temaene.

Vi forutsetter at kommunen igangsetter arbeidet umiddelbart, da det er krevende oppgaver som skal gjennomføres.

Frist for endelig tilbakemelding settes til 1.1.2016.

Gebyr for utført kontroll

Fylkesmannen skal i henhold til forurensningsforskriften § 39 innkreve gebyrer for kontroller etter forurensningsloven. Ved revisjon beregnes gebyr etter antall fokusområder, medgått tid til forberedelser, gjennomføring og oppfølging i etterkant. Fylkesmannen har valgt å benytte laveste sats for revisjoner, som for tiden er kr. 47 100,- jfr. forurensningsforskriften § 39-8 gebyr for systemrevisjon.

Vedtaket om gebyr er truffet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7, og kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker. Klagen bør være skriftlig begrunnet, og sendes via Fylkesmannen.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for den bransje virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no. Reglene om innkreving av gebyrer finnes også på www.miljødirektoratet.no under regelverk og forurensningsforskriften.

Informasjon om offentlighet i forvaltningen.

Lovverket vedrørende offentlighet i forvaltningen medfører at kontrollrapporten vil være et dokument som er tilgjengelig for offentligheten.

Med hilsen

Are Hedén
Fylkesmiljøvernssjef

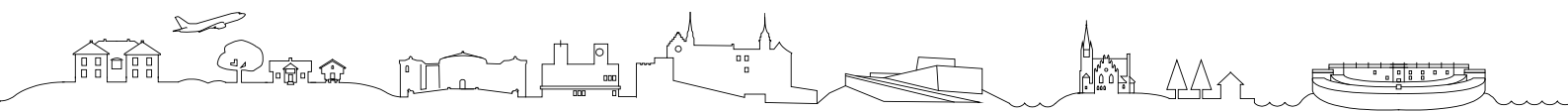
Jens Hertzberg
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg

1 Fet - kommune - tilsynsrapport innenfor avløpsområdet 2015

Fet kommune - tilsyn innen avløpssektor / kommunalteknikk

Anleggsnr. Kontrollnr. Saksnr. Rapportdato:
0227.0012.01 & 2015.008.R.FMOA 2015/3069 26.3.2015
0227.0003.02

Opplysninger om virksomheten som er kontrollert

Navn	Fet kommune, kommunalteknikk
Org.nr. kommunen	964 949 115
Fet kommune underenheter	987750928 (renseanlegg*) / 987750936 (kommunalteknikk)
Besøksadresse	Kirkeveien 85 Fetsund
Postadresse	Pb. 100, 1901 Fetsund
Telefonnr.	63 88 61 00
NACE-kode*	37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann

Opplysninger om kontrollen

Kontrolldato	13.mars 2015
Deltagere fra kommunalteknikk	Morten Nårstad, enhetsleder Terje Svea, operativ leder Olga Trubacheva, fagansvarlig avløp Cato Burhol, arbeidsleder Fet. renseanlegg
Fylkesmannens representanter	Simon Haraldsen (revisjonsleder) Marte Strand Kvalø (deltager)
Bakgrunn for kontrollen	Frekvensbasert kontroll, oppfølging av utslippstillatelse
Tema for kontrollen	Oppfølging av krav i tillatelsen av 26.juni 2013

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 3 avvik under kontrollen:

1. Miljøriskovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.
2. Det mangler en risikokartlegging av tilknyttede industribedrifter
3. Plan for reduksjon av fremmedvann er mangelfull

Det er gitt 1 merknad.

Innledning/Bakgrunn

Kontrollens formål var å følge opp krav gitt i Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann av 26.juni 2013. I forkant av kontrollen har Fylkesmannen foretatt en utsjekking av om dokumentasjon som skulle vært utarbeidet er innlevert og kvaliteten på denne.

Dokumentasjonskravene i tillatelsen er knyttet til miljørisikovurdering med klima, plan for reduksjon av fremmedvann, plan for fornyelse av avløpsledninger og en risikokartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnettet.

Kontrollrapporten beskriver avvik, merknader og andre kommentarer som ble gitt under kontrollen.

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Merknader: Forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

Dokumentunderlag og regelverk

- Utslippstillatelse av 26.juni 2013 for kommunalt avløpsvann for Fet kommune.
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), av 1. juni 2004, med senere endringer. Kapittel 14.
- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6.desember 1996, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Det ble gitt 3 avvik under kontrollen omtalt på side 3-5.

Avvik 1: Miljørisikovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann jfr. pkt 3.1, 3.2 og 4.3. Frist 1.1.2014.

Kommentarer:

Fet kommune har utarbeidet en ROS analyse basert på historikk og erfaringsdata. Det savnes en risikoklassifisering av overløpene i henhold til punkt 4.3 i utslippstillatelsen der alle overløpene skal risikoklassifiseres og hvor sannsynlighet defineres som driftstid pr. år. Kontroll med driftstid av overløpene er et minstekrav i forurensningsforskriftens § 14. For å plassere overløpene i en ROS – matrise må også konsekvensene defineres. Her må spesielt overløpets utslipp til sårbar resipient vektes sammen med størrelse på nedbørfelt eller antall personer tilknyttet avløpssonene oppstrøms overløpet. Det skal prioriteres og gjøres tiltak på overløpene på bakgrunn av denne klassifisering ved at det utarbeides en handlingsplan, jf. punkt 3.2 i tillatelsen- for de ”røde” overløpene som er definert som uakseptable.

Utsatte felleskummer med overløpsmuligheter samt risikoledninger skal inngå i ROS-analysen. Risikoledninger vurderes utfra nedbørsituasjoner og kapasitet. Utsatte områder som sentrumsområdene av Fet hvor befolkningsveksten planlegges å foregå blir spesielt viktig å få kartlagt.

Kommunen opplyste på møtet at gammelt driftsovervåkingssystem har gitt feil informasjon om overløpenes drift. Det er derfor investert betydelig beløp i kommunen de siste årene for å få et fornyet driftsovervåkingssystem på plass. Med nytt overvåkingssystem på plass vil det fremover være et godt grunnlag for å følge opp overløpskontrollen i henhold til utslippstillatelsens krav i punkter 3.2 og 4.3.

Prioriteringen av overløp skal fremgå i den årlige årsrapporten som sendes Fylkesmannen. Det bør vurderes om enkelte av de hendelstyper i ROS analysene som er beskrevet (tabell i Asplan Viak) har tilstrekkelig vektleggelse med hensyn på konsekvens av utslippene.

Risiko- og sårbarhetsanalyser innenfor avløpssektoren blir et viktig grunnlag for klimatilpasningstiltak, hvor spesielt flomutsatte ledningsanlegg må få høy prioritet med hensyn på tiltak.

ROS-analysen må videre følges opp i overordnede avløpsplan/hovedplan og i budsjett.

Med hensyn på videre arbeid utarbeides temakart som viser uakseptable overløp og risikoledninger. Disse kan legges inn i ny hovedplan.

Videre må miljørisikovurderingen (ROS analysen) følges opp med oppdatert beredskapsplan.

Når det gjelder fremgangsmåter knyttet til klimatilpasning m.v. viser vi til vårt brev av 22.12. 2010 om klimatilpasning på avløpssektoren og 11.04 2012 vedrørende råd om reduksjon av fremmedvann på avløpsnett.

Avvik 2: Virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnettet er ikke risikovurdert.

Avvik fra: Utslippstillatelsen pkt. 10 påslipp til avløpsnett. Frist 31.10.2010.

Kommentarer:

Det er utført en kartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpssystemet, men disse er ikke risikoklassifisert. Det skal på grunnlag av risikokartleggingen vurderes hvordan de prioriterte virksomheter skal følges opp fra kommunens side med hensyn på påslipp. Og om det skal gjøres enkeltvedtak etter forurensningsforskriftens § 15 A hvor krav og påslippskontroll inngår. I risikovurderingen inngår også egne virksomheter og oppfølginger, eksempelvis nedlagte fyllplasser.

Avvik 3: Plan for reduksjon av fremmedvann til avløpsnettet er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelsens pkt. 7.2. Frist 1.2.2014.

Kommunen har definert reduksjon av fremmedvann som hovedsatsingsområde med hensyn på å redusere tilførsler til MIRA. Fremlagte plan må videreutvikles for å kunne tilfredsstillere utslippstillatelsens krav til plan. Vi er tilfreds med at kommunen har forankret planen i egen organisasjonen og at en har laget en konkret årsplan for aktiviteter for 2014. Det savnes at årsplanen inngår i en flerårig handlingsplan med strategier, tiltak og tidspunkter for gjennomføring. Rekkefølge av soner og tiltak må ses i forhold til vannforskriften, ROS analyse og evt. tilførselsmål/fremmedvannsmål knyttet opp mot MIRA.

Fortettingen i Fetsund vil være en viktig utfordring fremover for kommunen på grunn av sterk befolkningsvekst og økt avrenning fra tette flater i nedbørsituasjoner. Her vil områdestrategier og tiltaksprioriteringer de neste årene bli spesielt viktig.

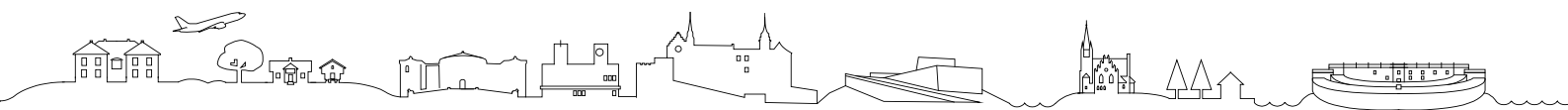
Vi registrerer at kommuneplanen arealbestemmelser har krav til overvannsdisponering på overflaten, men savner retningslinjer på hvordan disse prinsippene skal følges opp i reguleringsplaner og byggesak.

Flom og flomveier må være et viktig planformål for Fet kommune i arealbestemmelser og ROS der hendelser på flomutsatte områder vises.

Merknad

Merknad: Hovedplan for avløp og vannmiljø bør oppgraderes.

Hovedplanen bør rulleres jevnlig, helst hvert 4 år og i sammenheng med kommuneplan. Avløpsarbeidet er kunnskapsbasert og faktagrunnlag og kompetanse er under stadig utvikling. Hovedplanen vil være et viktig styringsdokument for tiltaksstrategier og beslutningsprosesser for kortsiktige og langsiktige prioriteringer.

Hovedplanen bør være tydelig på koblinger til vannmiljømål, delmål knyttet til avløpsanlegg, ROS analyser samt gi en god oversikt over kommunens myndighetsutøvelse.

Utkast til ny hovedplan foreligger. Den er ikke oppdatert på sentrale lovverk, overordnede nasjonale mål og det benyttes feil pe- grense for kommunal myndighetsutøvelse (etter forurensningsforskriftens er 2000 pe grensen for kommunal myndighetsutøvelse og ikke 1000 pe som beskrevet i utkast).

Hovedplanen bør følge kommuneplanens tidshorisont og ha en tilhørende handlingsplan for eksempelvis for 4 års perioder. Det er uklart om det foretas trinnvise evalueringer etter gjennomførte planer – og hva som må styrkes i neste planperiode.

Hovedplanen bør vise oppryddingsmål innenfor egen myndighetsutøvelse hvor 2018 og 2021 er viktige milepæler i forhold til vannforskriften.

Andre forhold / kommentarer:

- Vi merket oss at kommunen har startet arbeid med systematisk kildeopsporing på punktutbedringer på ledningsnett etter å ha fått tilsatt to nye personer. Dette mener vi er et godt kostnadseffektivt tiltak.
- Det er innarbeidet viktige prinsipper om lokal overvannsdiskonering i kommunens arealbestemmelser, men mangler retningslinjer på hvordan disse skal følges opp i saksbehandling.
- Kommunen har arbeidet systematisk og godt med ledningsnett det siste tiår. Det fremgår i Kostra at kommunen har hatt år med høy fornyelsesgrad, men det vises også i Kostra år som er ufullstendig utfylt. Viktig at alle opplysninger innrapporteres til Kostra slik at det ikke oppstår huller og tvil i datagrunnlaget.
- Fylkesmannen er svært tilfreds med at Fet kommune har inngått et samarbeid med Sørums kommun og Gjerdrum kommune på avløpsrensing gjennom MIRA.
- Fylkesmannens undersøkelse (høst 2014) av kommunenes tømning av sandfang viste at Fet kommune bør tømme sandfangene oftere og utnytte de mulighetene som her er installert både av hensyn til drift og forurensning. Det vises her til eget brev sendt kommunene fra sandfangundersøkelsen høsten 2014.

